

राष्ट्रीय कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियान (NMAET) चे उप अभियान कृषि विस्तार (SAME) अंतर्गत राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणाकरिता सहाय्य (आत्मा) योजना सन २०१६-१७ मध्ये राबविण्यासाठी प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.१७/३-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : १५ जून, २०१६

वाचा -

१. केंद्र शासनाच्या आत्मा अंतर्गत मार्गदर्शक सूचना सन २०१४
२. केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे पत्र क्र. मि.सं.एफ.नं.९-३/२०१६-अई, दि.२६.२.२०१६ व दि.६.४.२०१६
३. केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे पत्र क्र. मि.सं.एफ.नं.२७-४/२०१६-अई/एक्सटेंशन डेस्क, दि.८.४.२०१६
४. संचालक आत्मा यांचे पत्र क्र.आत्मा/रा.प्र.मंजुरी/१८४/२०१६, दि.१७.४.२०१६
५. केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे अ.शा. पत्र क्र. २७-५/२०१६-अई, दि.२५.४.२०१६
६. केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे पत्र क्र. मि.सं.एफ.नं.३६-२८/२०१२-अई/एक्सटेंशन डेस्क, दि.१.६.२०१६ ची तीन पत्रे

प्रस्तावना -

१२ व्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियान (NMAET) राबविण्यात येणार आहे. सदर अभियानाचे उप अभियान कृषि विस्तार अंतर्गत, राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणाकरिता सहाय्य (आत्मा) ही योजना राबविण्यात येणार आहे. सदर योजना सन २०१६-१७ मध्ये राबविण्यासाठी केंद्र शासनाच्या आत्मा अंतर्गत मार्गदर्शक सूचना सन २०१४ अनुसार आत्मा या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत राज्य कृषि विस्तार आराखडा SEWP २०१६-१७ तयार करण्यात आला असून, तदनुसार केंद्र ६० % हिश्यानुसार केंद्र हिस्सा रु. ५४६६.५१ लक्ष व राज्य ४० % हिश्यानुसार राज्य हिस्सा रु. ३८४९.१३ लक्ष अशा एकूण रु. ९३१५.६४ लक्ष रकमेचा कार्यक्रम तयार करण्यात आला होता. राज्य प्रकल्प मंजुरी समिती SLSC ची बैठकीच्या विलंबाने होणार असल्यास राज्याने राज्य कृषि विस्तार आराखडा SEWP २०१६-१७ ला अध्यक्ष SLSC तथा मा. मुख्य सचिव यांची तत्वतः मान्यता घ्यावी, या केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाच्या सूचनेनुसार आत्मा कार्यक्रमांतर्गत राज्य कृषि विस्तार आराखडा SEWP २०१६-१७ अध्यक्ष SLSC यांच्या

तत्त्वतः मान्यतेसाठी सादर करण्यात आला होता .सदर कार्यक्रमास अध्यक्ष SLSC तथा मा. मुख्य सचिव यांनी तत्त्वतः मान्यता दिल्यानंतर आत्मा योजनेअंतर्गत राज्य कृषि विस्तार आराखडा SEWP २०१६-१७ केंद्रीय कृषि मंत्रालयाच्या मान्यतेसाठी व निधी वितरणासाठी सादर करण्यात आला होता.

तदनुसार कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणांकरिता सहाय्य (आत्मा) सन २०१६-१७ मध्ये राज्यात राबविण्यासाठी रु. ९३१५.६४ लक्ष रकमेच्या कार्यक्रमास प्रशासकीय मान्यता तसेच केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाने त्यांच्या दि.१.६.२०१६ च्या पत्रान्वये आत्मा कार्यक्रम २०१६-१७ साठी प्रवर्गनिहाय वितरित केलेल्या सर्वसाधारण प्रवर्ग रु.१११८.९१ लक्ष, अनुसूचित जाती प्रवर्ग रु.१४१.०७ लक्ष व अनुसूचित जमाती प्रवर्ग रु.१२३.०९ लक्ष अशा एकूण रु.१३८३.०७ लक्ष रकमेस तसेच त्याप्रमाणात राज्य हिश्याच्या ९२२.०४ लक्ष अशा एकूण रु .२३०५.११ लक्ष एवढ्या निधीस वित्तीय मान्यता देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय -

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय कृषि विस्तार व तंत्रज्ञान अभियान (NMAET) चे उप अभियान कृषि विस्तार अंतर्गत, राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणांकरिता सहाय्य (आत्मा) सन २०१६-१७ मध्ये राबविण्यासाठी केंद्र शासनाच्या आत्मा अंतर्गत मार्गदर्शक सूचना सन २०१४ अनुसार तयार करण्यात आलेल्या व केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाच्या सूचनेनुसार मा.मुख्य सचिव तथा अध्यक्ष, राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजुर समिती (SLSC) यांनी मान्यता दिलेल्या रु. ९३१५.६४ लक्ष (अक्षरी रु. त्रेन्नव कोटी पंधरा लक्ष चौसष्ट हजार फक्त) एवढ्या रकमेच्या कार्यक्रमास शासनाची प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.

तसेच केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाने त्यांच्या दि.१.६.२०१६ च्या पत्रान्वये आत्मा कार्यक्रम २०१६-१७ साठी प्रवर्गनिहाय वितरित केलेल्या सर्वसाधारण प्रवर्ग रु.१११८.९१ लक्ष, अनुसूचित जाती प्रवर्ग रु.१४१.०७ लक्ष व अनुसूचित जमाती प्रवर्ग रु.१२३.०९ लक्ष अशा एकूण रु.१३८३.०७ लक्ष रकमेस तसेच त्याप्रमाणात राज्य हिश्याच्या ९२२.०४ लक्ष अशा एकूण रु .२३०५.११ लक्ष एवढ्या निधीस वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. आत्मा कार्यक्रमाच्या जिल्हास्तरावरील अंमलबजावणीसाठी आवश्यक निधी नियोजन विभागाकडून वितरित करण्यात आला आहे. तथापि, आत्मा कार्यक्रमाच्या राज्य स्तरावरील अंमलबजावणीसाठी आवश्यक निधीची मागणी संचालक (आत्मा) यांनी शासनास सत्वर सादर करावी.
३. आत्मा योजनेअंतर्गत केंद्र शासनाने प्रवर्गनिहाय निधी वितरित केला असून, तदनुसार क्षेत्रीय स्तरावर प्रवर्गनिहाय निधी वितरणाची जबाबदारी प्रकल्प संचालक यांची राहिल.
४. सदर कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करताना केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचे तसेच अटी/सूचना यांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.
५. कार्यक्रमाची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी निधी उपलब्धतेनुसार करण्यात यावी.
६. कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणाकरिता सहाय्य (आत्मा) कार्यक्रमाच्या उद्दिष्टपूर्तीसाठी संचालक (आत्मा) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी या योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेऊन उद्दिष्ट निहाय सविस्तर मार्गदर्शक सूचना क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना निर्गमित कराव्यात. या मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करतेवेळी पुढील प्रमुख बाबी अंतर्भूत करण्यात याव्यात.
  - १) लाभार्थी निवडताना अत्यल्प व अल्प भू-धारक शेतकऱ्यांना प्राधान्य देण्यात यावे. व अशा लाभार्थ्यांना देण्यात आलेल्या लाभाबाबत स्वतंत्र नोंदी ठेवाव्यात.
  - २) अल्प व अत्यल्प भू-धारक शेतकरी, महिला शेतकरी व मागासवर्गीय शेतकऱ्यांना सदर कार्यक्रमांतर्गत प्राधान्य देण्यात यावे. असे लाभार्थी उपलब्ध न झाल्यास इतरांची निवड करण्यात यावी. महिला लाभार्थ्यांना देण्यात आलेल्या लाभाची स्वतंत्र नोंदवही ठेवण्यात यावी.
  - ३) या कार्यक्रमाचे मुल्यमापन त्रयस्थ संस्थेकडून (Third Party Evaluation) करून घ्यावे.
  - ४) सन २०१५-१६ मध्ये वैयक्तिक लाभ दिलेल्या लाभधारकांची यादी तालुका कार्यालये/ पंचायत समिती/ जिल्हाधिकारी कार्यालयात लावण्यात यावी. तसेच ती यादी कृषि विभागाच्या वेबसाईटवर देखील देण्यात यावी.

५) आत्मा कार्यक्रमांतर्गत घेण्यात आलेल्या कार्यक्रमांची, योजनांची लाभार्थ्यांची त्रैमासिक सविस्तर माहिती संचालक आत्मा यांनी शासनास सादर करावी.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०६१५१७२००३३८०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विक्रम ढमाळ)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. आयुक्त,(कृषि) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२. संचालक (आत्मा), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

प्रत-

१. सर्व मा. विधानमंडळ सदस्य.
२. मा. मुख्य सचिव तथा अध्यक्ष राज्य प्रकल्प मंजूरी समिती
३. सर्व विभागीय आयुक्त
४. सर्व जिल्हाधिकारी
५. महालेखापाल १/२(लेखा परिक्षा)/(लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई / नागपूर
६. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषद
८. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
९. सर्व प्रकल्प संचालक (आत्मा),
१०. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
११. कृषि विकास अधिकारी, सर्व जिल्हा परिषद
१२. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
१३. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१४. वित्त विभाग (व्यय-१) (अर्थसंकल्प-१२) (अर्थोपाय), मंत्रालय, मुंबई.३२
१५. नियोजन विभाग, कार्यासन १४१४, १४३१, मंत्रालय, मुंबई.३२
१६. कार्यासन अधिकारी, २-अ, १५-अ, १६-अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. निवड नस्ती का-३अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.